

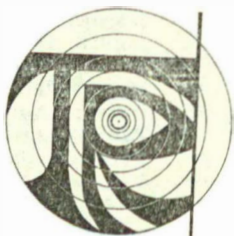
POGOARĂ IARNA de Maxwell Anderson

Scriitor de formație clasică, Maxwell Anderson și-a înscris numele în dramaturgia americană prin câteva piese. *Pogoară iarna* (*Winterset*) este considerată ca fiind capodopera sa. În această, într-adevăr, excelentă tragedie în versuri albe, autorul a intenționat să dea o replică modernă motivelor esențiale din *Hamlet*, *Lear* sau *Romeo și Julieta*, reluind, dintr-o perspectivă contemporană, problema integrității morale. Din acest punct de vedere (și nu numai din acesta), e binevenită oferta făcută de televiziune tocmai lui Dinu Cernescu. Iar acceptarea acestei oferte, să o înțelegem ca pe o complinire a preocupărilor din ultima vreme ale regizorului, legate de elaborarea unor remarcabile conșpecte politico-estetice nutrite din materia shakespeariană. Eliminând câteva pasaje excesiv demonstrative, dar mai ales colaborând exemplar cu întreaga echipă de realizatori, regizorul a reușit un spectacol auster și de mare forță dramatică. Sînt repere voit ambigue în ce privește locul și timpul acțiunii. Într-o ambianță de factură expresionistă (o încăpere mizeră, un labirint de ziduri fără funcționalitate precisă), își duce existența obscură o familie oarecare tatăl, un fiu și o fiică. Viața lor se scurge aparent monotonic, dar se simt constringerea, apăsarea psihologică (vezi unghiurile de filmare, semnificative pentru starea și condiția personajelor și pentru derularea situațiilor). În acest univers închis, se insinuează neliniștea, nesiguranța, suspiciunea, teama, iar întrebările inocente ale copilei acționează revelator pentru conștiința fratelui. Acesta, martor la o crimă pentru care a fost condamnat un nevinovat, și terorizat de făptaș, simte nevoia să mărturisească adevărul, dar spunindu-l, pentru el n-ar exista decît această alternativă să fie ucis de complici, sau să fie arestat pentru complicitate. Pentru că ține la viață, el nu mărturisește, dar e conștient că astfel

viața pe care o dădeai să merită să fie trăită. Tătal încearcă să-l consoleze, vorbindu-i despre păcatul universal și efermeritatea existenței. Dar, oare „mai bine e să minți și să trăiești?” Întreaga acțiune se derulează în jurul acestei dileme. În angrenajul intrigii intră și fiul celui ucis pe nedrept, proscris de societate pentru că încearcă să cunoască adevărul, cu îndrăjire. Destinul, viața i-a legat pe toți cu fire invizibile și actele fiecăruia depind de sau au repercusiuni asupra celorlalți. Sentimentul incapacității, al imposibilității de a ieși dintr-o situație-limită e detaliat prezentat: familia e atacată din toate părțile de forțe ostile, malefice. Corupători și impostori, într-o unanimitate și implacabilă conjurație, pretind tinerilor complicitatea în minciună, invocînd falsul motiv al infailibilității autorității de stat și a justiției, care n-ar putea să-și recunoască eroarea (săvîrșită, dealtfel, cu bună știință). Cînd fiica vrea să strige adevărul în cele patru zări, este ucisă.

Cu economie de mijloace și o excelentă tehnică a scindării, au evoluat elegant, la unison, creînd memorabile personaje: Ana Ciontea, fragilă, diafană, transfigurată de fiorul amărăciunii, cu ochii măriți de uimire, Cătălin Ciornei, chip luminos, cu prestața nobilă a căutătorului de adevăr, Gelu Nițu — masca infatuării criminale, Răzvan Vasilescu — deruta celui prins în capcană, exuberanța înăbușită arbitrar, Corado Negreanu, temperament mornit, „înțelepciune” și obidă, în urma sacrificiilor repetate, Ion Vilcu — sensibilitate, oboseala celui care a slujit mereu o cauză injustă, Traian Dănceanu — odioasa cochetărie a servilismului, Mircea Constantinescu — sinceritate și devotament, bunăvoință pasivă.

Irina COROIU

PIESE STRĂINE

Destul de greu de stabilit liniile directoare ale repertoriului străin promovată de radio. Piese inegale ca valoare artistică, o deconcertantă creștere și descreștere a mizei tematice, „repartiție geografică” destul de capricioasă, pîrînd rod al întîmplării — singurul semn sub care ar putea fi grupate rîndurile care ur-